

OD ISTE AUTORKE

KČI PLANTAŽERA ČAJA
NEVESTA PLANTAŽERA ČAJA
DEVOJKA SA PLANTAŽE ČAJA
TAJNE SA PLANTAŽE ČAJA

SMARAGDNA AFERA

DŽENET
MAKLAUD
TROTER

Okupljanje na
PLANTAŽI
čaja

Prevela
Dijana Đelošević

■ Laguna ■

Naslov originala

Janet MacLeod Trotter

REUNION AT THE TEA GARDEN

Copyright © 2024 by Janet MacLeod Trotter

All rights reserved.

Translation copyright © 2026 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Unuku Ešliju i unuci Rouzi – dvema radostima u
našim životima! Oboje vas veoma volimo.*

Spisak likova

Pošto je ovo peta knjiga u serijalu, možda će biti korisno podsetiti se nekih likova koji su se istakli u prethodnim romanima.

Klarisa „Kleri“ Robson (devojačko Belhejven) – Anglo-indijska ćerka Džoka i Džejn Belhejven. Vlasnica plantaže čaja Belguri u Asamu i osnivačica *Herbertove kafeterije* u Njukaslu. Udovica Herberta Stoka i Veslija Robsona. Trenutno u braku sa trećim mužem, Džejmsom Robsonom.

Džejms Robson – penzionisani vlasnik plantaže čaja Oksford u Asamu. Tilin bivši muž i Libin otac.

Adela Džekmen (devojačko Robson) – ćerka Kleri i pokojnog Veslija, nekadašnja pevačica i plesačica u Nacionalnoj trupi zabavljača (ENSA) tokom Drugog svetskog rata. Udata za Sema, Samantina majka.

Sem Džekmen – bivši kapetan rečnog broda, fotograf, pilotirao avionima u Drugom svetskom ratu. Adelin muž i trenutni plantažer u Belguriju. Samantin otac. Sofin davno izgubljeni mlađi brat.

Samanta – Adelina i Semova ćerka. Klerina unuka.

Hari Robson – sin Kleri i pokojnog Veslija; Adelin znatno mlađi brat. Trenutno plantažer u Belguriju.

Tili Robson (devojačko Votson) – bivša žena Džejmisa Robsona i majka njihovo troje dece: Džejmija, Libi i Manga. Živi u Njukaslu sa družbenicom Džouzi Stok. Sofina i Semova dalja rođaka.

Libi Kan (devojačko Robson) – Džejmsova i Tilina ćerka, odrasla na plantaži čaja Oksford. Udata za Gulama Kana, majka Abdula „Abija“. Žive u Kalkuti a u porodici ih zovu Radikalni Kanovi.

Gulam Kan – nekadašnji borac za slobodu i aktivista, novinar/dokumentarista. Rafijev mlađi brat.

Sofi Kan (devojačko Logan) – u drugom braku je sa Rafijem Kanom. Tilina rođaka; Semova sestra, Samantina strina. Živi u Lahoru.

Rafi Kan – penzionisani šumar i Gulamov stariji brat. Oženjen sa Sofi; poznati su kao Sportski Kanovi.

Oliv Bruis (devojačko Belhejven) – Klerina osetljiva mlađa sestra. Odrasla u Belguriju, a sada živi povučeno u Njukaslu. Majka Džordža i Džejn.

Džordž Bruis – neobuzdani sin Oliv i Džeka Bruisa. Najbliži rođak Adele i Harija. Bavio se porodičnim biznisom sa čajem u Njukaslu ali je nakon Drugog svetskog rata otišao u Indiju. Kasnije se vratio u Njukasl sa drugom ženom, Flauers Danlop, da vodi *Herbertovu kafeteriju*.

Flauers Bruis (devojačko Danlop) – Džordžova žena anglo-indijskog porekla. Čerka Ejdana i Vini Danlop. Sa Adelom je pohađala školu u Šilongu i bila bolničarka tokom Drugog svet-skog rata.

Džejn Latimer (devojačko Bruis) – ćerka Oliv i Džeka Bruisa, Džordžova mlađa sestra, udata za Čarlija Latimera. Pomagala u vođenju *Herbertove kafeterije*.

PRVO POGLAVLJE

**Plantaža čaja u Belguriju, u Asamu, u Indiji
novembar 1962**

„Ponovo se događa!“, povikao je Džejms Robson, osovio se na noge i zaputio ka verandi. Prozori su bili zatvoreni zbog hladnog noćnog vazduha. Pesnicom je udario okvir koji se zatresao. „Još jedna invazija!“

I Kleri, njegova žena, je ustala i isključila radio. „Dragi, možda neće izbiti rat – možda su to tek pogranični sukobi. Nema smisla da se uznemiravaš...“

„Itekako ima smisla!“, brecnuo se, prošavši prstima kroz proređenu sedu kosu. „Ne mogu da verujem. Kinezi su nam bili saveznici tokom rata. Čemu ovaj napad na Indiju? Nema smisla.“

Zbunjeno je pogledao ostale. Kako su svi tako mirni? Njihovu voljenu Indiju uskoro će pregaziti neprijatelj. Njih troje ga je pažljivo posmatralo; Kleri, njegova ćerka Adela i njen visoki, naočiti, sredovečni muž – kako se ono zvaše?

Čovek čijeg imena nije mogao da se seti, rekao je: „Nisu oprostili Indiji što je pružila utočište Dalaj Lami i onim silnim tibetanskim izbeglicama. Insistiraju da su Tibet i pogranične oblasti njihove.“

„Tibetanske izbeglice?“, ponovio je Džejms zbunjeno.

Odjednom su ga obuzela sećanja na indijske izbeglice – iznurene, u ritama, izmučenih izraza lica – kako se tiskaju po obroncima planina na granici sa Burmom. U begu od japanske vojske. Džejms je iznova osetio taj užas. Tada se nije ni na trenutak dvoumio. Osećao je kako ga probija znoj.

„Moramo da im pomognemo“, rekao je Džejms odlučnije nego što se osećao.

„Kome?“, upitala je Kleri. Sada je stajala kraj njega, dodirujući mu ruku, brižnih zelenih očiju. Njegova Kleri je još uvek lepa; mlečnobela koža jedva da joj je naborana, iako ima sedamdeset šest godina i kosa joj je srebrna. Kada je toliko posedela?

„I-izbeglicama, naravno.“

Visoki čovek je ponovo progovorio. „Indija im pomaže. Govorka se da evakuišu Tezpur.“

Džejms je odmahnuo glavom kao da bi tako mogao da odagna užasavajuće prizore iz svog uma.

„Ne, ne, ne Tezpur. Na hiljade ih je gore, u Kohimi. Mi plantažeri moramo da pomognemo.“

Osećao je kako mu srce sve brže kuca a u grudima ga steže. Grabio je vazduh. Kleri ga je uhvatila za ruku.

„Dragi, hajde da ponovo sedneš. Možda se ništa neće dogoditi. Iz predostrožnosti evakuišu plantažere i njihove porodice iz gornjeg Asama.“

„Da.“ Oglasila se i Adela. I mlađa žena se nekako stvorila kraj njega. „A i to je prilično udaljeno od nas. Odlučili smo da ne idemo nigde za sada. Sećaš se da si se složio? Na porodičnom okupljanju.“

„Jesam li?“ Džejms se nije sećao tog razgovora.

Adela mu je nežno gladila šaku. Izgledala je tako mršavo ovih dana. Lepa na majku ali ne stari tako lepo kao ona; lice joj je izborano a oči iskolačene. Njegova pastorka je odisala prigušenom setom, a on nije znao zašto je to tako.

„Jesi“, uzvratila je Adela. „Hari je bio odlučan da ne bežimo i ne ostavimo Nitina i ostale meštane sa plantaže na cedilu. A ti si se složio sa njim.“

„Hari!“ Nejasno se sećao da se složio oko nečeg sa Klerinim sinom koji je tako fin dečak – dobro, sada je već muškarac. Džejms je pogledom tražio Adelinog brata. Zašto Hari nije ovde?

„Gde je Hari?“, namrštio se Džejms.

„Poslom u Kalkuti, odseda kod Manzura.“ Adela je zvučala nestrpljivo, kao da bi on to trebalo da zna. „U svakom slučaju, rekao si da bi trebalo da se držimo zajedno. Da pokažemo snagu. Da ne činimo ništa što bi uspaničilo berače i njihove porodice.“

Dve žene su ga vodile natrag ka stolici ali on nije želeo da sedne. Trebalo je da uradi nešto važno, kad bi se samo setio...

„A i Libi je bila ovde“, podsetila ga je Kleri. „Na porodičnom okupljanju. Želela je da se uveri da smo svi dobro i da nam ponudi da odsednemo kod nje u Kalkuti dok se stvari ne raščiste.“

„Libi? Moja ćerka Libi? Bila je ovde?“

Svi su potvrdili klimanjem glave.

„Hrabra cura, došla je sama“, rekla je Kleri. „Gulam je držao časove a Abdul je bio u školi, naravno.“

„Ko?“, Džejmsa su imena zbunjivala.

„Tvoj unuk, Abdul“, podsetila ga je Kleri. „Libin i Gula-mov sin.“

Zurio je u nju. On nema unuka. A ni Libi nije dovoljno odrasla da se uda i postane majka. Tokom rata prošao je agoniju zbog razdvojenosti od nje – kao i od svojih sinova – ali ona se vratila u Indiju da bude sa njim. Toliko je znao. Draga Libi, sa onim bucmastim obrazima, crvene kose i bez dlake na jeziku. Zajedno su odlazili na jahanje i ispijali viski sa sodom na verandi Ševiot vjua.

Džejms se osvrtao oko sebe. Ovo mu se ne čini ispravno. Ovo nije Ševiot vju. Šta traži ovde sa Kleri i njenom porodicom? Trebalo bi da je na plantaži Oksford, i da pomaže u evakuaciji. Potreban je Libi. Kako je mogao da je ostavi samu kada Indija

samo što nije napadnuta? Mora da su ga na prevaru zadržali ovde. Kako je to dopustio? Bio je slab! Uvek je pokazivao slabost kada je u pitanju Kleri Robson. Odavno je trebalo da uguši svoju strast prema njoj. Trebalo bi da se brine o svojoj odsutnoj ženi Tili i deci.

Džejs je sa naporom stao na noge, šutnuvši sto od ratana i prolivši svoje piće.

„Moram da idem! Nećete me sprečiti.“

„Niko te ne sprečava.“ Kleri je pokušala da ga umiri. „Ali gde ćeš ovako kasno?“

„Na plantažu Oksford, u Ševiot vju, naravno.“

„Ne, dragi. Još od rata ne živiš tamo. Sada živiš ovde – u Belguriju – sa mnom, sa Adelom i Semom.“

Džejs je zurio u nju, zbunjeno. Mogao je da vidi Libi jasno kao dan, kako stoji na verandi u Ševiot vjuu i gleda u majčine kana ljiljane.

„Potreban sam Libi. Svima sam potreban.“

„Libi nije ovde. Ona je u Kalkuti sa porodicom.“

„Nije istina.“ Džejs je ostao bez daha dok se oslobađao njenog stiska. „Samo pokušavaš da me zadržiš ovde. Ali Tili ne može bez mene. Znaš koliko se plaši da ostane sama u bungalovu. Smesta moram da pođem i evakuišem svoju porodicu.“

Krenuo je ka vratima na verandi. Kleri je viknula nekome iza njega.

„Seme, molim te pomози! Zaustavi ga!“

Dok se Džejs borio sa kvakom na vratima, visoki čovek je doleteo i čvrsto ga uhvatio za ramena. Bio je neočekivano snažan, uprkos svojoj štrkljastoj građi. Sem. Tako se zove. Kapetan rečnog broda. Džejs mu se obratio.

„Seme, možeš da me odvedeš. Dobro ću ti platiti. Samo me povezi uzvodno što brže možeš. Tili će se izbezumiti.“

Adela je viknula. „Tili je u Engleskoj! Zaboga, rođače Džejmse, godinama nisi u braku sa njom. A na plantaži Oksford ne živiš niti radiš i duže od tog vremena. Tvoj dom nije

tamo. Ovde je! I oženjen si mojom majkom! Kako možeš da zaboraviš tako nešto?“

„Adela, ne pomaže da vičeš na njega“, prekorela ju je Kleri. „Nije on kriv što zaboravlja.“

Džejs ih je zbunjeno gledao. Ništa što su govorile nije imalo smisla.

Sem ga je držao. „Odvešću vas na Oksford da se sami uverite. Ali ne večeras. Ići ćemo po danu.“

„Seme“, pobunila se Adela. „Ne budi smešan.“

Sem je promrmljao. „Neće se setiti.“

„Samo pokušavate da me oraspoložite“, rekao je Džejs dok mu se panika dizala u grlu. „Sutra će možda biti kasno. Treba da sam sa Tili i decom.“ Oslobodio se Semovog stiska i snažno otvorio vrata.

Dok je u mraku silazio niz stepenice, začuo je jecaje neke žene. To ga je nateralo da zastane i okrene se. Bila je to Kleri – njegova voljena Kleri je plakala.

„Zašto plačeš?“, upitao ju je Džejs, uznemiren tim prizorom. Okrenuo se i ponovo popeo uz stepenice, pružajući ruke ka njoj.

Trenutak kasnije, držao ju je u zagrljaju. Pojma nije imao zašto se našao izvan bungalova.

Kleri je prinela ruku njegovom licu i nežno ga gladila po obrazu.

„Džejmse, uđi unutra“, rekla je plačući. „Hajdemo u krevet.“

* * *

Džejs nije mogao da spava. Osećao je kao da su mu na pleća položeni olovni tegovi. Misli su mu bile u haosu. Znao je da postoji nešto što mora da uradi ali mu je izmicalo o čemu je reč; nikako nije mogao da zaustavi misli.

Pridigao se u krevetu, iznenađen što je još uvek donekle obučen. U polumraku praskozorja, video je da neka žena leži u

njegovom krevetu, kose rasute po jastuku. Ushitio se što mu je zaličila na Kleri, udovicu njegovog rođaka Veslija. Šta je radila tu kraj njega, u njegovom bračnom krevetu? Sigurno nisu...?

A onda je Džeјms shvatio da se ne nalazi u Ševiot vјuu već negde drugde. Na nekom mestu koje mu se činilo donekle poznato. S naporom je ustao iz kreveta osećajući se krivim, uzlupanog srca, i posegnuo za odećom odbačenom na obližnju stolicu. Sećanje se vratilo. Sinoć su slušali radio. Neprijatelj se borio – i to žestoko – na Severoistočnoј granici, probijajući se ka Asamu. Plantažeri čaja i njihove porodice su poslati na sigurno. Ne bi trebalo da se nalazi ovde sa ovom ženom. Trebalo bi da pomaže u evakuaciji.

Ukočenih prstiju, Džeјms je petljao oko dugmadi dok je u žurbi pokušavao da se obuče. Juče uveče, onaj visoki čovek je rekao da će ga odvesti do plantaže Oksford ali Džeјms više nije mogao da odlaže. Bio je potreban ljudima. Ne ovim ovde, već drugima, negde drugde.

Ostavio je ženu da spava i izašao iz bungalova. Ledeni vazduh ga je napao i naterao da uzdahne. Niko nije bio budan ali je mogao da oseti miris dima koji je dopirao iz dvorišta za posluđu. Uhvatio se za ogradu kraj drvenih stepenica, najednom nesiguran. Šta on to radi?

Vratile su mu se Adeline ljutite reči, koje su ga podsećale da je Belguri sada njegov dom – a Kleri njegova žena. Ona žena u krevetu. Preplavio ga je talas olakšanja. Ali njegovo srce je još uvek ubrzano kucalo od nelagode. Drugi su bili u opasnosti. Ako ne njegova prva žena, Tili i njihova deca, onda oni koji su još uvek živeli u Ševiot vјuu. Njegove sluge Aslam i Mira, i njihov pametni mladi sin, Manzur. Naći će se na putu osvajačke vojske.

Upravo je smeli Manzur bio taj koji je tokom prethodnog rata pecnuo njegovu savest i rekao mu da bi trebalo da pomogne izbeglicama iz Burme. Neko je pomenuo Manzura... je li to bilo sinoć? Mora da su on i njegovi roditelji u opasnosti. Otići

će do njih i dovesti ih u Belguri. To je najmanje što bi mogao da uradi za svoje verne slugе.

Džejms, koji je s naporom udisao ledeni vazduh, produžio je niz stepenice i zaputio se do svog starog forda parkiranog bočno uz bungalov. Borio se sa ceradom koja je pokrivala vozilo, dahćući od napora. Popevši se u auto, Džejmsa je obuzeo nalet iscrpljenosti. Samo će malo da posedi i povrati snagu pre nego što započne putovanje. Sklopio je oči. Nije imao snage ni da zatvori vrata automobila. Možda je ustao previše rano. Trebalo je da obavesti Kleri o svojim planovima. Zabrinuće se kada vidi da je otišao.

Najdraža Kleri! Ipak, samo bi pokušala da ga zaustavi, smatrajući da je prestar da u svojoj osamdeset petoj godini odjuri u milosrdnu misiju.

Vazduh je bio oštar ali pun miomirisa vlažnog zelenila i dima paljevine. Džejms je imao trenutak zaslepljujuće jasnoće. Belguri, ovo magično mesto u brdima, uvek je služilo kao melem za dušu u vremenima straha i nesigurnosti. Bilo je više od plantaže čaja – bilo je sigurno utočište i divan dom – a sve to zahvaljujući velikodušnoj ženi koja je ovde provela veći deo svog života: njegovoj ljubljenoj Kleri.

Kleri mu je pružila drugu šansu za sreću i brak. Nije imao predstavu šta je videla u njemu ali će joj večno biti zahvalan što ga voli i brine o njemu onako kako to čini. Znao je da joj ne može biti lako, dok njegov um neprestano brka stvari a prošlost mu se često čini stvarnijom od sadašnjosti.

Dugačko je izdahnuo i odlučio da ne krene pre nego što obavesti Kleri kuda se zaputio. Potrudiće se da je uveri kako, čak i u njegovim godinama, mora nešto da uradi da pomogne plantažerima čaja i njihovim ljudima – *njegovim* ljudima. Želeo je da pomogne Indiji; zemlji koju je pre čitave večnosti odabrao za svoj dom.

Džejms se okrenuo na mestu vozača i pripremio se da izađe iz automobila.

DRUGO POGLAVLJE

Kleri je iz dubokog sna probudilo snažno kucanje na vratima spavaće sobe. Osećala se ošamućeno i dezorijentisano. Trebala joj je večnost da zaspi, bila je toliko zabrinuta zbog Džejmsove sve učestalije zaboravnosti i nepredvidivog ponašanja. Da ne pominje narastajući konflikt sa Kinom oko spornih granica sa Indijom. Nije joj se dopadalo da pred mužem pokazuje svoju uznemirenost, za slučaj da ga time ne uznemiri još više.

„Majko? Majko!“ Bio je to Adelin glas. „Jesi li budna?“

„Jesam“, odgovorila je Kleri, zbunjena. „Daj mi sekundu.“

Okrenula se prema Džejmsu. Njegova polovina kreveta bila je prazna i hladna. Uspaničeno se pridigla. Gde je ovog puta odlutao? Brzo je ustala iz kreveta, zgrabila svoju zimsku vunenu kućnu haljinu i navukla je dok je prelazila sobu.

Adela je već otvorila vrata. Izgledala je uznemireno dok je gutala i pokušavala da govori. Kleri je istog časa razumela.

„Radi se o Džejmsu, zar ne?“

Adela je klimnula glavom, očiju ispunjenih suzama. „Alok ga je pronašao.“

„Gde?“

„Ležao je kraj automobila.“

Kleri je progutala knedlu. „Je li...?“

Adela je klimnula i drhtavim glasom rekla: „O-otišao je.“

Kleri je prinela ruku ustima da priguši jecaj.

Adela je rekla: „Sem je pomogao da ga smeste na verandu.“

Kleri je zgrabila ćerku za ruku. „Pokaži mi.“

Zatekla je muža ispruženog na starom poljskom krevetu, dok je meka jutarnja svetlost naglašavala njegove oštre crte lica i sedu kosu.

„Izgleda tako mirno“, prošaputala je Kleri.

„Poslao sam po doktora“, rekao je Sem, iscrpljenog mršavog lica. „Mnogo mi je žao, Kleri.“

Kleri je klekla kraj Džejmsa, zagladila mu kosu i poljupcem okrnula njegov smežurani obraz. Koža mu se već ohladila. „O, dragi moj čoveče.“

„Alok će doneti čaj“, rekla je Adela a potom glasno zajecala i briznula u plač.

Kleri i Sem su prišli da je uteše.

* * *

Doktor je stigao i pregledao telo, potvrdivši da je Džejms umro od srčanog udara. Došle su i žene iz sela, nezvane, da pripreme sahiba za sahranu. Postao im je poznat u proteklih četrnaest godina jer je jahao svuda po plantaži, i postao im omiljen.

Kasnije tokom dana, počele su da kruže glasine da se indijske i kineske trupe zaista žestoko sukobljavaju u blizini granice sa Asamom, na severnoj strani reke Bramaputra. Niko to nije nazivao ratom, ali je Džejms možda bio u pravu što je strahovao za plantažere čaja na imanju Oksford, iako su se nalazili južno od moćne reke. Bila je zahvalna što se Belguri nalazi čitav dan putovanja odatle.

* * *

Usred napetosti, Kleri je odlučila da ubrza pripreme za Džejmsovu sahranu. Većina njegovih prijatelja, starih plantažera sa imanja Oksford koji su još uvek bili živi, povukla se iz Asama. Preostali su se verovatno evakuisali vazдушnim putem iz Guvahatija, kako je Sem čuo.

„Obred će biti mali i privatn“, obavestila je svoju ćerku i zeta. „Ne možemo očekivati od ljudi da putuju kada je sve tako nesigurno.“

Sem je klimnuo glavom. „Džejms ne bi želeo nikakvu strku. Mrzeo je da bude u centru pažnje.“

„Ali smesta moramo da obavestimo Libi u vezi s njenim ocem“, insistirala je Adela. „Barem da joj pružimo priliku da prisustvuje.“

„Naravno“, složila se Kleri. „Draga Libi. Biće silno uznemirena. Mislim da nisam dovoljno jaka da je pozovem.“

„Učinićemo to Sem ili ja“, smesta se ponudila Adela.

„Da“, rekao je Sem. „A treba da nazovemo Tili i dečake u Engleskoj. Znam da nije bio preterano blizak sa svojim sinovima ali treba da budu obavešteni što pre.“

Kleri je klimnula glavom. „Nekada su bili bliski, kada su bili mali dečaci i živeli u Ševiot vjuu. Obožavali su Džejmsa.“

„Ali to je bilo pre nego što su ih poslali u školu u Engleskoj“, istakla je Adela. „Zatim je izbio rat – a posle njega su odlučili da se ne vraćaju.“

„Do tada su se dobro skrasili u Njukaslu“, rekao je Sem.

„I bili su srećni“, dodala je Adela. „Mislim da je rođak Džejms to shvatio.“

„Jeste“, priznala je Kleri. „Zato je pokušavao da izgadi stvari sa Tili u Engleskoj posle rata. Ali on i Libi su po tom pitanju bili drugačiji. Njih dvoje su bili srećni u Indiji.“

„Kao i ti, majko“, rekla je Adela, dok su joj se zelene oči caklile. „Barem što se rođaka Džejmsa tiče. On se vratio zato što te je voleo.“